UFFIĊĊJU KOMUNIKAZZJONI

Il-Kurja ta' l-Arċisqof, Floriana

Tel: 25906203/21241281 Fax: 21242971 Email: info@maltadiocese.org

27 ta' Awwissu, 2009

91/2009

L-EBDA ĠID MID-DIVORZJU

PROĠETTIMPENN JIRRIBATTI LIS-SUR MARTIN SCICLUNA

1. Fl-ewwel paragrafu tat-tweġiba tas-Sur Scicluna hemm xaqq ta' tama, għaliex jagħraf li id-Dokument tagħna "jipprova jidħol f'diskussjoni serja." Imma minn hemm 'il quddiem hija litanija ta' insulti u insinwazzjonijiet kontra l-Knisja. L-aktar li nistgħu ngħid hu li għal raġunijiet li ma nafuhomx, is-Sur Scicluna ma mexiex fuq il-passi tagħna ta' diskussjoni serja.

2. Huwa jagħmel l-akkuża li d-Dokument tagħna "bilfors huwa selettiv u jaqdi lilna nfusna." Din hi biss il-fantasija tiegħu. Aħna m'aħna nippruvaw naqdu lil ħadd, imma qed nippruvaw nippreżentaw viżjoni aktar wiesgħa permezz tar-riċerka u l-esperjenzi ta' pajjiżi oħra. L-anqas huwa veru li għażilna dak li jaqblilna. Fil-fatt, ikkwotajna studji li jsemmi s-Sur Scicluna stess fil-bibljografija, li imbagħad ma jgħidx lill-qarrejja tiegħu r-riżultat ta' dawn l-istudji (ara paragrafi 3.10, 5.5, 8.4, u 8.6). Nikkwotaw ftit fit-tul, studji li ma jaqblux preċiż mal-pożizzjoni tagħna (ara paragrafi 5.1, 5.3, 5.4, 5.7, 5.8 u 8.5). Ftit aktar 'l isfel, is-Sur Scicluna jgħid li jħossu diżppuntat għaliex, skont hu, bnejna "l-argumenti ewlenin fuq pedamenti faloz". Jiftaħar li eżamina 25 studju importanti" (paġna 7). X'żammu li jagħti referenzi ċari għal dawn l-istudji li jmeru dak li ngħidu aħna? F'dan il-każ, is-silenzju mhux risposta xierqa.

3. Fit-tweġiba tiegħu, l-awtur, ħafna drabi jirrepeti li d-divorzju mhux il-kawża tat-tkissir taż-żwieġ u jwaħħal fil-Knisja li ivvintat dan. Aktar minn darba isejjaħ dan il-fatt bħala "pożizzjoni żballjata" (paġna 8). Nixtiequ nfakkru lis-Sur Scicluna li la l-Knisja u l-anqas aħna ma wasalna għal dik il-konkluzzjoni, imma wasalu għaliha bosta studji li ftit minnhom semmejnihom fid-Dokument. Fuq l-istess argument, is-Sur Scicluna stess semma fil-bibljografija wieħed minn dawn l-istudji li jikkonkludi li d-divorzju jġib tkissir fiż-

żwieġ. Din ir-riċerka saret minn żewġ universitajiet fi 18-il pajjiz ta' l-Ewropa. Għalfejn tattakka l-Knisja fuq dan?

4. F'din it-tweġiba, is-Sur Scicluna jirrepeti dak li għamel fir-Rapport oriġinali u ma jagħmel l-ebda differenza bejn separazzjoni, dikjarazzjoni ta' nullita' u divorzju. Anzi issa fl-istess keffa jżid ukoll l-adulterju. Jagħmel mistoqsija lill-Knisja u għaliha t-tweġiba hija semplici: "Le, il-Knisja ma tippreferiex l-adulterju aktar minn 'relazzjoni formali u tar-rispett'". Wara kollox, iż-żwieġ oriġinali mhux ukoll relazzjoni formali u tar-rispett? U l-adulterju mhux waħda mill-kawżi prinċipali tat-tkissir taż-żwiġijiet?

5. L-awtur jagħmel ġudizzju żballjat ieħor meta jgħid li aħna nassumu li "m'hemm l-ebda problema reali u li ż-żwiġijiet f'Malta m'għndhom bżonn l-ebda bidla mis-sitwazjoni preżenti." Aħna stess bis-sinċerita' għidna (Fil-Ġabra fil-Qosor tad-Dokument u f'paragrafu 9.4) li "hemm numru ta' sitwazzjonijiet soċjali negattivi fis-soċjeta' tagħna." Imma għidna wkoll li "is-sitwazzjoni mhix ħażina daqs kemm jippreżentha t-TPPI." Fi kliem ieħor konna qed ngħidu li s-sitwazzjoni hija ħażina. Imma għidna wkoll li "l-ebda waħda minn dawn il-mardiet soċjali ma tfejqu, jew kellhom l-effetti tagħhom imnaqqsa bid-divorzju." Barra minn dan, aħna mmorru pass ieħor 'il quddiem u nagħmlu proposti pożittivi lill-Gvern biex nippruvaw nibdlu s-sitwazzjoni attwali għall-aħjar.

6. Is-Sur Scicluna jagħmel akkuża oħra kontra l-Knisja, dik li "ma tagħrafx it-tbatija u d-diffikultajiet li jġibu magħhom it-tkissir taż-żwiġijiet." Is-sensiela sħiħa matul ħafna snin tal-ħidma tal-Knisja b'risq il-familji u l-familji f'diffikulta' tagħmilha ħafna diffiċli biex din l-akkuża titwemmen. Għall-Knisja kull persuna hija importanti. Imma l-istudji u l-analiżi jridu jsiru permezz ta' persentaġġi u kategoriji. Min f'pajjiżna, aktar mill-Knisja għandu storja ta' aktar minn 50 sena formazzjoni għaż-żwieġ, *counselling* għall-għarajjes u għall-miżżewwġin, korsijiet ta spiritwalita' għall-koppji, gruppi ta' appoġġ, residenzi għall-vittmi ta' vjolenza domestika u inizjattivi oħra. Minbarra din l-għajnuna kollha li jagħtu istituzzjonijiet tal-Knisja, mijiet ta' familji jsibu l-għajnuna f'saċerdoti individwali. Is-Sur Scicluna jgħid li jagħraf dan, imma mbagħad ipoġġi kollox fil-ġenb. U ma' dan kollu, min aktar mill-Knisja, permezz tal-membri dedikati tagħha fid-djar residenzjali, jieqfu ma' l-ulied li jbatu l-effetti tat-tkissir taż-zwieġ tal-ġenituri tagħhom? Il-ftit riċerki li saru f'pajjiżna dejjem urew li n-nies għandhom fiduċja kbira fil-Knisja meta jkollhom bżonn għajnuna għall-familja tagħhom. Nistgħu aħna wkoll nistaqsu lill-awtur jekk huwiex jirrifjuta li jara t-tbatija u d-diffikultajiet li jkollhom jgħaddu minnhom l-ulied ta' ġenituri mifruda, meta xi wħud jidħlu f'relazzjoni oħra?

7. L-awtur tar-Rapport jirrepeti bosta drabi li l-pożizzjoni tagħna hija bbażta fuq "raġunijiet duttrinali .... (u) reliġjużi." Mill-bidunett ċħadna dan f'sezzjoni 9 tad-Dokument tagħna. Nirrepetu li "d-divorzju jhedded il-familja u ż-żwieg u mhux sempliċement il-viżjoni kattolika tagħhom. Nemmnu li d-duttrina kattolika fuq il-familja u ż-żwieġ hija tajba, imma aħna nagħtu valur ukoll ir-riċerki soċjoloġiċi u l-istatistiċi, kif urejna fid-

Dokument. Fi spirtu ta' djalogu sinċier, stennejna li l-konklużjonijiet tagħna jkunu diskussi mhux fuq bażi tal-fidi tagħna imma fuq il-valur tar-riċerka li semmejna.

8. Is-Sur Scicluna ta parir "lill-kattoliċi li jemmnu li għandhom dritt ma jagħmlux użu minn miżuri li jiġġudikawhom ħżiena, imma m'għandhomx dritt jużaw il-*veto* kontra l-oħrajn. Min qed juża' l-*veto*? Aħna poġġejna quddiem kulħadd pożizzjoni studjata xjentifikment fuq dik li d-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem tiddefinixxi bhala "l-unita' naturali u fundamentali tas-soċjeta' (art. 16.3), il-familja. Il-konkluzzjonijiet tagħna minn din ir-riċeka jaqblu mad-duttrina kattolika. B'daqshekk il-kontribut tagħna huwa kontra "id-demokrazija sekulari", tfisser xi tfisser? Fil-verita', qed nitkellmu fuq żewġ kwalitajiet differenti ta' soċjeta', li minnhom irridu nagħżlu waħda. Waħda hija ttimbrata bid-divorzju u l-oħra hija impenjata biex isaħħaħ iż-żwieġ u l-familja.

9. Is-Sur Scicluna huwa tal-fehma li mhemmx rabta ta' kawża u effett bejn in-numru ta' koppji koabitati u d-divorzju. Huwa jitfa' din l-asserzjoni fuq "il-Knisja Maltija" wkoll u jagħtiha t-tort. Fid-Dokument tagħna, fl-ebda ħin m'għidna li hemm din ir-rabta. Kull ma għamilna hu li semmejna eżempji ta' statistici mill-Awstalja, Irlanda u l-Ingilterra li wrew li kull fejn daħal id-divorzju, ir-rata taż-żwiġijiet naqset u tal-koabitazzjoni żdiedet. (Sezzjoni 7). Għidna ċar u tond li wkoll jekk m'hemmx rabta ta' kawża u effett, il-leġiżlazzjoni tad-divorzju ma solvietx il-problemi li toħloq il-koabitazzjoni fis-soċjeta'.

10. Lejn in n-nofs tat-twegiba tieghu, is-Sur Scicluna jgħid li ħassu "mġiegħel li jagħti fid-dettal evidenza ta' statistika li huwa semma fir-Rapport." Dik l-aħbar kienet xaqq ieħor ta' tama, għaliex fid-Dokument tagħna rrimarkajna kemm-il darba li r-Rapport kien nieqes minn dokumentazzjoni dwar l-istatistika li jsemmi. Imma, din it-tama tagħna wkoll ma saritx realta'.

10.1 Żjieda perċentwali fit-tkissir taż-żwiġijiet bejn l-1995-2005: Ir-Rapport oriġinali jsemmi żjieda ta' 160 fil-mija. Fit-twegiba tiegħu, is-sur Scicluna jsemmi li din iż-żjieda kienet minn tlieta għal sebgħa fil-mija. Dan ifisser li ż-żjieda perċetwali hija ta' 133 fil-mija mhux ta' 160. Dan huwa eżatt dak li għidna aħna fid-Dokument (par. 3.2).

10.2 Kalkolu għas-sena 2015: Is-Sur Scicluna qalilna li dan il-kalkolu sar mid-Discern, l-Istitut ta' Riċerka fuq is-Sinjali taż-Żminijiet. Din kienet informazzjoni ġdida, għalkemm xorta ma tax referenza għal dan l-istudju. Fil-fatt, aħna ma merejniex dan l-istudju. Kull ma tlabna hu li jippreżenta kif wasal għal din il-figura (par. 3.6) u din l-informazzjoni baqgħet ma waslitx.

10.3 Dikjarazzjonijiet ta' Nullita' mit-Tribunal tal-Knisja: Is-Sur Scicluna injora t-tifsira li tajna u kull ma għamel hu li tenna dak li qal fir-Rapport oriġinali: li l-figuri li ta ġabhom mill-Kurja, jiġifieri 173 fl-2006, 162 fl-2007 u 131 fl-2008. Kif għidna fid-Dokument oriġinali, in-numru ta' annullamenti trid teħodhom mit-Tribunal ta' l-Appell u jkunu dawk li

jkollhom t-tieni sentenza pożittiva taqbel ma' l-ewwel waħda. Dawn huma 39 fl-2006, 57 fl-2007 u 85 fl-2008.

10.4 Separazzjonijiet u Annullamenti mill-Qorti Ċivili: Mingħajr ma rridu npoġġu l-ħtija fuq is-Sur Scicluna, irridu nammettu li ma stajniex insibu rkaptu ta' l-istatistika li pprezenta. L-istatistika li ta l-Ministru Carm Mifsud Bonnici, u li poġġejna fid-Dokument tagħna hija differenti ħafna minn dak li qed jagħtina s-Sur Scicluna. Barra minn dan, l-Uffiċċju Nazzjonali ta' l-Istatistika fl-14 ta' Lulju li għadda, ippubblika statistika li taqbel ħafna aktar magħna milli mas-Sur Scicluna. Din hija:

"Matul 2008 daħlu 519 separazzjoni, 18.5 fil-mija anqas mill- 2007. Minn dawn, 464 (89 fil-mija) huma koppji fejn it-tnejn huma ċittadini Maltin. Kienu wkoll registrati 188 annullament (35 reliġjuż u 153 ċivili) imqabbla ma' 167 fl-2007.... Is-sena l-oħra kien hemm 31 divorzju minn barra li kienu rikonoxxuti mill-awtoritajiet Maltin, erbgħa anqas mis-sena ta' qabel" (Stqarrija għall-Istampa, 10 ta' Lulju 2009, 122/2009).

Dawn il-fatti bl-ebda mod ma jaqblu ma' dak li s-Sur Scicluna jsejjaħ "in-numru dejjem jiżdied ta' żwiġijiet li jitkissru" (paġna 6) u li minħabba fihom jakkuża lill-Knisja bħala "ċassa, immexxija minn preġudizzju aktar milli mir-raġuni."

10.5 *Stock Number*: Fit-tweġiba tiegħu, l-awtur joġġezjona għall-frażi *stock number* u wkoll jakkużana b'disprezz. Ma nistgħux nifhmu għaliex. Din il-frażi hija waħda teknika u wżata fl-istatistika. Tfisser li meta ngħidu li fl-2005 kien hemm 13,354 persuna separata, dan ma jfissierx li dawk isseparaw fl-2005. L-Uffiċċju Nazjonali ta' l-Istatistika wkoll uża' din il-frażi meta ppubblika kjarifika dwar l-istatistika li kien semma r-rapport tat-TPPI (The Malta Independent p. 7, 20 ta' Mejju, 2009).

11 Is-Sur Scicluna jgħidilna li huwa ħa l-mudell ta' l-Irlanda fejn il-liġi tad-divorzju ilha 12-il sena. Isostni li "Li ma kienx hemm xi dulluvju ta' divorzji u tkissir taż-żwieġ" (paġna 7). Jiddispjaċina li ma naqblux ma dan u nissuġġerulu jfittex mudell aħjar li jista' jaqbel mal-pożizzjoni tiegħu. Fid-Dokument tagħna (par. 7.4) urejna li fl-aħħar erba' snin, fl-Irlanda kien hemm 56 fil-mija żjieda fil-koppji li jikkoabitaw. Fl-1996 (jiġifieri sena qabel ma' daħlet il-liġi tad-divorzju) it-tkissir taż-żwiġijiet kien ta' sebgħa fil-mija, waqt li fl-2006 kien ta' 13 fil-mija, li tfisser żjieda ta' 46 fil-mija (Ara Iona Institute, Domestic Partnership, Dublin 2007, p.16).

12. Nixtiequ wkoll niġbdu l-attenzjoni tas-Sur Scicluna kif ukoll tal-pubbliku, li ma weġibx għal numru ta' argumenti li qajjiemna fid-Dokument tagħna. Dawn huma: il-pożizzjoni tal-membri tat-Think Tank fuq id-dokument, in-nuqqas ta' referenzi, li d-dokument huwa wieħed li jxaqleb bil-qawwi favur id-divorzju, il-kuntentizza tal-koppji miżżewwġa meta mqabbla ma koppji li jikkoabitaw, kif ukoll l-effetti negattivi fuq l-ulied li l-ġenituri tagħhom ikunu ddivorzjaw u daħlu f'relazzjoni oħra.

13. Naqblu ma' l-istqarrija li nsibu fit-tweġiba tas-Sur Scicluna: "L-Istat, permezz tal-leġislazzjoni jrid jiddeċiedi x'inhu ta' ġid għas-soċjeta' kollha" (paġna 8). Dan huwa magħruf bħala ġid komuni. Hija l-fehma tagħna li d-Dokument oriġinali tagħna jipprova fil-wisa' li d-dħul ta' leġislazzjoni tad-divorzju mhuwiex fl-aħjar interess tas-soċjeta' kollha. Dak li ġara f'pajjiżi oħra huwa xhieda ta' dan.

14. Aħna intennu l-impenn tagħna għal żwieġ b'saħħtu. Nemmnu ħafna li l-familji ma jirbħu xejn bid-dħul tad-divorzju jew billi sempliċement ma jsir xejn. Huwa l-isforz flimkien ta' dawk kollha interessati: familji, organizazzjonijiet volontarji, media, Knisja, Stat, Trade Unions u oħrajn, kulħadd skond in-natura u r-rwol tieghu, li jagħti spinta 'l quddiem għall-aħjar.

ProgettImpenn